

LBRIS

We know
books

Mariana Enriquez

Pericolul de a fuma în pat

Traducere din limba spaniolă
de Marin Mălaicu-Hondrari

EDITURA
ART

CUPRINS

1. Dezgroparea îngerașului	9
2. Preacurata lacurilor excavate	19
3. Căruciorul	34
4. Fântâna	45
5. Trista Rambla	63
6. Belvedere	82
7. Unde ești, inimă	95
8. Carne	107
9. Nici zile de naștere, nici botezuri	116
10. Copiii dispăruți	129
11. Pericolul de a fuma în pat	152
12. Când vorbeam cu morții	158

1

DEZGROPAREA ÎNGERAȘULUI

Bunicii mele nu-i plăcea ploaia și înainte ca primele picături să cadă, când cerul se întuneca, ieșea în curtea din spate cu niște sticle pe care le îngropa până la jumătate, cu gâtul sticlei în întregime sub pământ. Mă țineam după ea și o întrebam bunică, de ce nu-ți place ploaia de ce nu-ți place. Dar ea, cu lopățica în mână, tăcea mălc, evazivă, strâmba doar din nas pentru a amușina umezeala din aer. Dacă până la urmă ploua, fie că era vorba de o burniță sau de o furtună, închidea toate ușile și ferestrele și dădea televizorul atât de tare, încât să acopere răpăitul ploii și vuietul vântului – casa ei avea acoperiș de tablă –, iar dacă ploaia coincidea cu serialul ei preferat, *Combat!*, nu puteai scoate de la ea niciun cuvânt, pentru că era moartă după Vic Morrow.

Mie îmi plăcea ploaia pentru că înmuia pământul și mă ajuta să-mi pun în aplicare mania mea de a săpa. Câte gropnițe! Foloseam aceeași lopățică pe care o folosea și bunica, una foarte mică, de mărimea celor folosite de copii pe plajă, numai că aceasta era din fier și lemn, nu din plastic. Pământul din capătul curții era plin de cioburi de sticlă verde, cu marginile atât de

șlefuite, încât nu mai tăiau; pietricele fine precum cele de râu sau de pe plajă: ce căutau ele acolo, în curtea casei mele? Cineva trebuie să le fi îngropat. Odată, am găsit o piatră ovală, de mărimea unui gândac, dar fără piciorușe și antene. Pe o parte era finisată, pe cealaltă avea scrijelituri care conturau un chip zâmbitor. Sedusă de ideea că găsisem o relicvă, i-am arătat-o tatălui meu, dar el mi-a zis că acel contur al feței apăruse întâmplător. Tata nu se entuziasma niciodată. Am mai găsit și zaruri negre, cu punctele albe aproape șterse. Am găsit cioburi de sticlă mată de culoare verde ca mărul și turcoaz. Bunica și-a amintit că făcuseră cândva parte dintr-o ușă veche. Mă mai jucam și cu râme, le tăiam în bucățele mici, mici. Nu-mi plăcea să văd corpul tăiat zbătându-se puțin, apoi continuându-și drumul. Credeam că dacă tocam râma mărunț, ca pe o ceapă, fără să las nicio legătură între inele, atunci nu va mai reuși să se refacă. Nu mi-au plăcut niciodată târâtoarele.

Am găsit oasele după o furtună care transformase pătratul de pământ din capătul curții într-o baltă noroioasă. Le-am pus în găleata pe care o foloseam ca să duc comorile dezgropate până la pompa din curte, unde le spălăm. I le-am arătat tatei. A spus că erau oase de găină sau poate de spinare de vită, sau ale vreunui animal de companie îngropat acolo de mult timp. Câine sau pisică. Insista pe faza că erau de găină, pentru că atunci când era el mic, pe locul acela bunica mea avusese un coteț de găini.

M-am mulțumit cu explicația asta, până când bunica a aflat de oase și a început să-și smulgă părul din cap și să strige „îngerășul, îngerășul“. Dar privirea tatălui meu a făcut ca târâboiul să nu dureze prea mult: accepta „superstițiile“ (așa le numea) bunicii, atâta timp cât nu o lua razna. Ea știa foarte bine când el adopta o atitudine dezaprobatore, așa că s-a văzut nevoită să se calmeze. Mi-a cerut oscioarele și i le-am dat. Apoi mi-a zis să mă duc în cameră și să mă culc. M-am îmbufnat puțin, nu înțelegeam de ce mă pedepsea.

Dar mai târziu, în aceeași seară, m-a chemat și mi-a povestit totul. Era vorba despre surioara ei, al zecelea sau al unsprezecelea copil al părinților săi, bunica nu-și mai amintea cu precizie, pe vremea aia copiilor nu li se acorda atâta atenție. Fetita fusese răpusă de febră și diaree la câteva luni după ce se născuse. Pentru că era neprihănită, au așezat-o pe o masă împodobită cu flori, i-au pus sub cap o pernuță și au înfășurat-o într-o pânză trandafirie. I-au făcut aripioare din carton, ca să urce mai repede la ceruri, dar nu i-au umplut gura cu petale roșii, pentru că maică-sa, străbunica mea, nu a putut să suporte, îi dădea senzația că e sânge. S-a dansat și s-a cântat toată noaptea, ba chiar s-au văzut nevoiți să-l dea afară pe un unchi beat și să o readucă în simțiri pe străbunica, pentru că leșinase din cauza plânsului și a căldurii. O bocitoare băștinașă a cântat trisaghionul și, drept plată, nu a acceptat altceva decât niște șnițele.

— Asta s-a întâmplat aici, bunică?

— Nu, în Salavino, în Santiago. Era o căldură...!

— Păi, dacă fetița a fost îngropată acolo, nu sunt oasele ei.

— Ba da, sunt ale ei. Le-am adus eu când ne-am mutat aici. N-am vrut să o las acolo pentru că plângea noapte de noapte, biata de ea. Dacă plângea cu noi în casă, aproape de ea, închipuie-ți ce-ar mai fi plâns singură, părăsită! Așa că am adus-o aici. Nu mai rămăseseră din ea decât oscioarele; le-am pus într-o pungă și le-am îngropat în capătul curții. Nu a știut nimeni, nici bunicul tău, nici străbunica ta. Pentru că numai eu o auzeam plângând. Mă rog, o auzea și străbunicul tău, dar el făcea pe surdul.

— Și fetița mai plânge și aici?

— Numai atunci când plouă.

Mai târziu l-am întrebat pe tata dacă povestea cu fetița-îngerăș era adevărată și el mi-a spus că bunica era deja foarte bătrână și vorbea în dodii. Nu părea foarte convins, sau poate că se simțea doar stânjenit de discuția noastră. Apoi bunica a murit, casa a fost vândută, tata s-a ales cu un apartament în Balvanera, iar eu m-am mutat singură, fără soț și fără copii, și am uitat de îngerăș.

Până când, zece ani mai târziu, într-o noapte cu o ploaie torențială, a apărut plângând lângă pat, în apartamentul meu.

Îngerășul nu pare o stafie. Nu plutește, nu e palidă, nici îmbrăcată în alb. E putredă pe jumătate și nu vorbește. La prima ei apariție, am crezut că visam și am încercat să mă trezesc din coșmar; când mi-am dat

Dezgroparea îngerășului

seama că nu aveam din ce să mă trezesc și că totul era real, am început să țip, să plâng și m-am ascuns sub așternut, cu ochii strâns închiși, și mi-am astupat urechile cu mâinile ca să nu o aud, căci atunci nu știam că era mută. După câteva ore, când am ieșit de sub așternut, fetița stătea tot acolo, cu o pătură ferfenițită pe umeri, ca un poncho. Arăta cu degetul către exterior, spre fereastră și spre stradă și așa mi-am dat seama că se făcuse ziuă. E ciudat să vezi un mort în timpul zilei. Am întrebat-o ce voia, dar în loc de orice răspuns a continuat să arate cu degetul, ca într-un film de groază.

M-am ridicat și am zbughit-o la bucătărie după mânușile cu care spălam vasele. Îngerășul m-a urmat. Personalitatea ei dominatoare abia începea să-și arate colții. Nu m-am lăsat intimidată. Mi-am pus mânușile și am apucat-o de gât. Nu e o idee prea bună să încerci să strangulezi un mort, dar nu poți fi și disperat, și rațional în același timp. Nu am reușit să o fac nici măcar să tușească, tot ce am reușit a fost că eu am rămas cu resturi de carne putredă lipite de degetele mânușilor, iar ea cu traheea la vedere.

Până în acel moment nu știam că era vorba despre Angelita¹, sora bunicii mele. Mi-am închis din nou ochii, cât de strâns am putut, ca să văd dacă nu cumva ea avea să dispară sau eu să mă trezesc. Nu a funcționat, așa că m-am dus în spatele ei și am văzut că-i atârnav – de ceea ce acum știu că erau zdrențele rămase din pâna

¹ Îngerăș, la feminin, în spaniolă, poate fi atât nume propriu, cât și substantiv comun (n. tr.).

trandafirie – două aripi de carton rudimentare împodobite cu pene de găină. N-ar fi trebuit să le mai aibă după atâția ani, m-am gândit, apoi am izbucnit într-un râs destul de isteric și mi-am zis că am în bucătărie o fetiță moartă, care era strămătușa mea și care știa să meargă, deși, judecând după înălțime, probabil că trăise abia vreo trei luni. Trebuia să renunț definitiv la a mai gândi în termeni de posibil sau nu.

Am întrebat-o dacă era strămătușa mea Angelita – pentru că nu apucaseră să îi scoată un certificat de naștere, erau alte vremuri pe atunci, au numit-o mereu cu acest nume generic – și așa mi-am dat seama că nu vorbea, dar că răspundea dând din cap. Deci era adevărat ce spunea bunica, mi-am zis, oscioarele pe care le dezgropasem pe când eram mică nu erau de găină, ci ale surorii ei.

Era un mister ce voia Angelita, pentru că nu făcea nimic altceva în afară de a da din cap în semn că da sau nu. Însă cu siguranță își dorea ceva cu destul de multă nerăbdare, căci nu doar că arăta în continuare cu degetul, dar nici nu mă lăsa în pace. Venea după mine prin toată casa. Când făceam duș, mă aștepta dincolo de perdea; se așeza pe bideu cât timp eu îmi făceam nevoile; stătea lângă frigider când spălam vasele și lângă scaunul meu cât timp lucram la computer.

În prima săptămână, am continuat să-mi văd de viața mea obișnuită. Mă gândeam că e vorba de halucinații cauzate de faptul că atinsesem o culme a stresului și că vor dispărea treptat. Mi-am luat câteva zile libere, am înghițit somnifere. Îngerașul continua să stea lângă pat,

așteptând să mă trezesc. Câțiva prieteni au trecut pe la mine. La început, nu le-am răspuns la mesaje, nici nu le-am deschis ușa, dar, până la urmă, ca să nu se îngrijoreze și mai tare, am acceptat să-i văd, avertizându-i că eram epuizată psihic. Ei au înțeles, ai muncit ca un sclav, mi-au zis. Niciunul nu a văzut-o pe fetița-îngeraș. Când m-a vizitat prietena mea, Marina, am închis-o pe Angelita în dulapul de haine, dar, spre oroarea și nemulțumirea mea, a scăpat și s-a așezat pe brațul fotoliului, cu fața aia a ei putredă și de un verde cenușiu. Marina nici nu și-a dat seama.

După puțin timp, am ieșit cu Angelita pe stradă. Nimic. În afară de domnul acela care a privit-o în trecere, apoi s-a întors și a privit-o din nou, acum cu fața răvășită, probabil pentru că-i scăzuse tensiunea, sau doamna aceea care a țâșnit ca din pușcă și a fost cât pe ce să o calce 45-ul pe strada Chacabuco. Unii oameni tot trebuie să o vadă, așa credeam, chiar dacă cu siguranță nu foarte mulți. Ca să nu-i pun în situații neplăcute, atunci când ieșeam împreună, mai bine zis când ea mă urma, iar eu nu aveam de ales și acceptam să mă însoțească, o căram într-un rucsac (nu suport să o văd mergând, e atât de mică, e ceva împotriva naturii). I-am cumpărat cel mai scump bandaj pentru față, de genul celor folosite pentru a ascunde urmele arsurilor. Astfel, cei care o văd acum simt mai mult silă, dar în același timp sunt cuprinși de milă și de emoție. Văd un copilăș grav bolnav, sau grav rănit, dar nu unul mort.

Dacă m-ar vedea tata, mă gândeam, el, cel care mereu s-a plâns că va muri fără să aibă nepoți (și chiar a murit fără nepoți, eu l-am dezamăgit și în privința asta, așa cum am făcut-o în multe altele). I-am cumpărat jucării ca să-și omoare timpul, păpuși și zaruri din plastic, biberoane ca să muște din ele, dar nimic nu părea să-i placă prea tare și, cu degetul acela expresiv, continua să arate spre sud, mi-am dat seama că mereu arăta spre sud, fie dimineață, fie după-amiază, fie noapte. Îi vorbeam, o întrebam, dar ea nu reușea să-mi transmită exact ce-și dorea.

Într-o dimineață a apărut cu o fotografie în care se vedea casa unde copilărisem, casa unde găsisem oasele în curtea din spate. A luat-o din punga în care țin fotografiile, ceva absolut dezgustător: a mânjit toate fotografiile cu pielea ei putredă, din care se desprindeau fâșii umede și lipicioase. Acum degetul arăta cu insistență spre casă. Vrei să mergi acolo? am întrebat-o și mi-a zis că da. I-am spus că vânduserăm casa aceea, că nu mai era a noastră și ea a continuat să spună da.

Am pus-o în rucsac, cu masca pe față, și am luat autobuzul 15 până în Avellaneda. Cât a durat călătoria, nu s-a uitat nicio clipă pe fereastră, nici la oameni, nu și-a omorât timpul cu nimic, lumea de afară avea pentru ea aceeași importanță ca jucăriile. Am ținut-o în poală, ca să-i fie mai comod, deși nu știu dacă e posibil să se simtă inconfortabil sau dacă asta înseamnă ceva pentru ea; habar nu am ce simte. Știu doar că nu e rea

și că la început mi-a fost teamă de ea, dar a trecut ceva timp de când nu îmi mai este.

Pe la patru după-amiază, am ajuns la casa care cândva fusese a mea. Așa cum se întâmplă mereu vara, pe strada Mitre plutea un miros greu de baltă și de petrol, amestecat cu iz de gunoaie. Am străbătut pe jos piața publică, apoi am trecut pe lângă spitalul Itoiz, unde murise bunica, după care am ocolit stadionul celor de la Racing. Fosta mea casă se afla la două cvartale de stadion. Dar ce-o să spun când voi fi în pragul ușii? Să-i rog pe proprietari să mă lase să intru? Cu ce pretext? Nu mă gândisem deloc la asta. Era evident că o luam razna de la atâta umblat cu un bebeluș mort după mine.

Angelita a rezolvat situația. Nu a fost nevoie să intrăm. Se putea ajunge în capătul curții mergând pe zidul care despărțea proprietatea de cea a vecinului, iar ea nici nu voia altceva în afară de a ajunge în capătul curții. Am aruncat amândouă o privire, ținând-o în brațe: zidul despărțitor era scund, probabil că-l făcuseră de mântuială. Acolo, unde înainte era pătratul de pământ, acum se afla o piscină de plastic, albastră, îngropată în pământ. Era limpede că scosese tot pământul din pătrat pentru a face groapa, iar asta însemna că oasele îngerașei ajunseseră cine știe pe unde, fuseseră răscolite, se pierduseră. Mi-a fost milă de ea, sărmana, i-am spus că-mi pare foarte rău, că nu puteam face nimic în privința asta; chiar i-am zis că îmi pare rău că nu le dezgropasem eu înainte de vânzarea casei, pentru a le îngropa într-un loc liniștit, sau cât mai aproape de

familie, dacă așa își dorea. Dar la fel de bine aș fi putut să le pun într-o cutie sau într-un ghiveci și să le duc la mine acasă. Mă purtasem urât cu ea și am rugat-o să mă ierte. Angelita a spus că da. Am înțeles că mă iertase. Am întrebat-o dacă acum se simțea liniștită și va pleca, dacă mă va lăsa singură. A spus că nu. Deci așa, am zis, și pentru că răspunsul ei nu-mi căzuse prea bine, am plecat de acolo cu pas vioi, până la stația de autobuz, obligând-o să alerge în urma mea, cu picioarele ei desculțe și atât de putrede, încât i se ițeau prin ele oscioarele albe.

2

PREACURATA LACURILOR EXCAVATE

Silvia locuia singură, într-un apartament închiriat, avea o plantă de marijuana de un metru și jumătate în curtea interioară și un dormitor imens cu o saltea pe jos. Avea biroul propriu la Ministerul Învățământului, un salariu, un păr lung vopsit negru ca jaisul și purta cămăși hinduse cu mâneci în clopot, străbătute de fire argintii care străluceau în bătaia soarelui. Era din Olavarría și avea un văr care dispăruse în mod misterios, în timp ce străbătea zonele de provincie ale Mexicului. Era prietena noastră „mai mare“, avea grijă de noi când ieșeam în oraș și ne punea la dispoziție apartamentul ei ca să fumăm câte un cui și să ne întâlnim cu băieți. Dar ne-ar fi plăcut să o vedem fără o lețcaie, la chere-mul sorții, nenorocită. Pentru că Silvia era mereu cu un pas înaintea noastră: dacă una dintre noi o descoperea pe Frida Kahlo, o, ea deja vizitase casa Fridei cu vărul ei, înainte ca acesta să dispară. Dacă încercam un drog nou, ea deja luase o supradoză din aceeași substanță. Dacă descopeream o trupă care ne plăcea, ea *deja nu mai era* fanul trupei respective. Ne scotea din sărite părul ei lins și des, incredibil de negru, vopsit cu o